

Macska

Nem tehettem mást, vissza kellett vinnem. Majd éppen én leszek, aki a világ kimozdult tengelyét egyenesbe rakja. Mennyire legyen bátor az ember ebben a sötétségben? Közeledtek a szavak, közeledtek a sarkon a léptek. A zaj. A hang, ami elárul. Legalább hárman lehettek a plakáttépők. A kecskerágóbokor mögé léptem. Nem akartam találkozni velük. Feltűnhet nekik a csomag, hova, miért cipelem ének idején. Vastag spárgával kötöttem össze a kartondobozt. Letettem magam mellé, és vártam, hogy elhaladjanak mellettem. A buszt szidták, mert nem állt meg, pedig integettek, ordítottak. Üresen robogott el, szélvédőjén kivilágított táblával, amilyen városrész nem is létezett.

Most elkerültem a sarki lámpát, mert olyan volt, mintha hamut szórna. Szűrken szitált valamilyen eldönthetetlen állandó csapadék. Zöld szem izzott a sötétben. Végignyúlt az utcán, mint egy emberi test. Megtorpantam. Léptek közeledtek felém. Csak a körvonalai látszottak, a fejtartásából látszott, hogy kíváncsian tekint felém.

És akkor, abban a pillanatban megmozdult a dobozban.

A kórház előtt álltam. Mintha én tapostam volna az ösvényt, olyan egyhangú lett az ingázás, mintha a pékhez mennék. A kenyérillat, az más. Az első napon kevesebbszer vettem levegőt, a szag miatt. Meghatározott időre alkalmaztak egy ápoló helyett. Ezeket az állásokat már évek óta ideiglenesen töltik be az orvosiról kimaradozó egyetemisták.

Három nyolcágyas egy folyosón.

Megint egy sün, bazmeg, szólt oda a félszakállú a társának. De az befordult az ablak felé, és nem szólt.

Vannak, akik emlékeznek, és vannak, akik ebből tanulnak, mondta a félszakállú. Ő volt az egyetlen beteg, aki lement néha az udvarra.

Eleinte csak éjszaka jártak a plakáttépők. Micsoda sunyiság, morgolódtak reggelente munkába menet. Hosszú távolságok lettek buszjáratlanok, az arc-képfoszlányos papírpernyét sodorta a szél az egyik üres megállótól a másikig. Észrevétlenül harapózott el a szenvedély: látványosan ürítették ki zsebeiket a járókelők, nem várva meg, hogy a lámpavasra szerelt szemeteshez érjenek, ott lökték ki magukból a szemetet, mint valami idegen testet, ahol éppen rájöttek, hogy teherre vált, és amit őrizgetnek, nem ér semmit. A tépés rítusa a becsapottak ösztönösségével terjedt, már akkor is téptek és köptek, amikor nem kellett volna. A szokatlanul meleg és száraz téli időjárás pedig csak szította a szagatókedvet. A havazás vagy egy nehéz eső belemosta volna a betonba a plakátok ritmikusan, más-más színben ismétlődő tekintetét, elfeledtette volna, hogy ugyanezt az arcot más megvilágításban már látták néhány hónappal korábban, csak a festék lett harsányabb, és elszabták a szélét a sietésben.

Az elégedetlenség csendes mutatványába besegített a szél: sosem látott forgószélet penderített a bulvárokra, ellenségesen sziszegett, és kavargottak a röp-

pentyűk, mint a muslincák, könnyű, libegő felhőbe tömörültek az erjedés felett.

Leszállás előtt a helikopter tett egy kört a levegőben. A por szűrős sárrá köpülődött a szemünkben, annál fájdalmasabban, minél gyorsabban akartuk kitörülni.

Odalent, a piacon egy terepszín ruhás állt egy toalettpapírhegy mellett. Arcán őszes borosta. Három lépéssel arrább egy másik csupán kettőt árult, de azt sem adta el, mert valójában dealer volt, csak álcázta magát.

Távolról olyanak látszott a jelenet, mint egy némafilmben.

A vevő az ujjaival mutatott egy számot. Az árus arca rezzenéstelen maradt. A mérges vevő erre belerúgott az egymásra púpozott tojástartókba. A következő pillanatban az orrán lógott a sárgája, mielőtt lecsordult volna, a földhöz csapta, mint a taknyot. Elindult a szennyvízvezetőn a sűrű, sárga láva. A többi gurult az áruspadok alatt százfelé. Jutott a zsebekbe is, csak le kellett érte hajolni. Repült az idő, mint egy nagy, halott madár.

Bent másnap sárgára sült fasírtok lebegtek valami fahéjas főzelék felszínén. Öklömnyi összemorzolt kenyér egy kis hagymával összegyúrva. Egyenletes csámcsogás hullámozott végig a folyosón.

A raccsoló megint eljátszotta az injekciós tűjét, úgy kell lenyeletni vele a napi adagját.

A fürdőszobából dőlt a füst, mert ott szabad volt. Civil alig. A többiek onnan. Helikopterrel hozták a legfrissebbet. A tetőn még nem volt magánál. A bal kezén két sínnel tolták be, összecsavarozva. Mindkét öklén futball-labdányi gipszbunkó volt. Egyszer az egyiket emelte fel, máskor a másikat, mint valami számára is ismeretlen tárgyat, közben beszélt egyfolytában, és folyton ismételte önmagát. Külön-külön elmesélte az állóknak és fekvőknek, holott önkéntelenül is hallották, még a bömbölő hegyi zenén át is.

Hullák másztak folyton a beszédbe, de nem ő ölte meg egyiküket sem, mert akkor gyilkos lenne, a történetek csakis védekezésről szólhatnak, olyan kötelességről, melyben a harc a kölcsönös védekezés eszköze. A kórterem a társas gondolkodás színhelye lett, ahol hihetőbbé vált a hihetetlen, cselszövővé a sebész és cinkosává a műtős, aki ott is vágott, ahol nem kellett volna, merő féltékenységből és rosszindulatból; a takarítónő fájdalomcsillapítókat csempészett, felárral adta tovább az amputáltaknak; hazudni nehezebb, mert azt folyton ki kellett találni.

Hogyan cáfoljam meg, hogy itt nem végzünk transzplantációs kísérleteket a betegeken? Még hogy állatok felhasználásával! Most tegyek közzé egy nyilatkozatot?

Ne csinálj semmit, mondta az osztályvezető főorvos az egyik kollégájának.

Másnap reggel munkába állt egy újonc, állandóan a köpenyével volt elfoglalva, azt igazgatta. Menekült valahonnan.

Megint egy sün, jegyezte meg a félszakállú az új beteghordárra mutatva.

A csavarozott neki is elmesélte, hogy a kezében robbant fel, a földről akarta felemelni, sötét volt, az Isten nem szimmetrikusan büntet: az egyiket elvette mindenestül, a másikon három ujjat hagyott, micsoda ajándék a huszonegyedik születésnapjára.

Akkor is be volt kapcsolva a kórteremben a tévé, ha senki sem nézte. Legtöbbször harcos filmeket sugároztak, sokszor látottakat. Ilyenkor pergett róluk az eső, és fáztak.

Honnan ez a sün, kérdeztem a félszakállút az udvaron, amikor tüzet kért tőlem.

Behúzza a tüskéit, és gurul ide-oda.

Ennyi?

Mafla képe van minden sünnnek.

Közben úgy mért végig, mint egy börtönőrt.

Futótűzként terjedt a hír a betegek között, hogy jönnek!

Az összecsavarozott kezű megint ugyanazzal a lánnyal álmodott, elpihegte neki többször egymás után, hogy emelj magasra, emelj, emelj magasra!

A szőke ápolónő soha nem maradt tovább a kórteremben, csak annyit, amennyi a lázmérők szétosztásához szükséges. Gyorsasága meghazudtolta a cirkusz késdobálóját. Nem érezte magát biztonságban. Annyi kávé kapott, hogy naponta megtelt a zöld táskája. Főleg a személyzeti szobában unatkozott. Sokáig csapkodott az ablak előtt a helikopter, mint valami szitakötő. Be akart jönni.

Morzványit sem hagytak az ebédből. Ilyenkor csetlettek-botlottak a mocskos tányérokkal, de most nem. Baljós csend ülte meg a kórtermet. Még a másnap hazamenők is nyugodtan olvsgattak. Nem heccelték egymást. Rádió, tévé kikapcsolva.

A félszakállú csak akkor szokott elérzékenyülni, ha valaki megkérdezte tőle, mikor/hogyan vesztette el a fél arcát, és erre hetente adódott alkalom, amikor a betegek váltották egymást. És mesélni kezdte, hogy szürkén szitált valamilyen felismerhetetlen állagú csapadék, egy szem zölden izzott a sötétben, végignyúlt az utcán, és akkor érezte először azt a könnyfacsaró szagot.

Az összecsavarozott kezű megint odahívta a szőke ápolónőt, de mikor az ágyához lépett, csak habogott valamit a gipszről, hogy nem kötött meg rendesen, kispórolták belőle a kaolint, meg a géz, a géz is ritka, morzsolódik, hátha nem is három ujjja van benne, csak kettő, szóval becsapták.

Jönnek, cikázott megint a szobában, amire a félszakállú társa is felneszelt, aki két hete befordult az ablaknak, még ő is másik pizsamát kért. Nem jutott mindenkinek tiszta felsőrész.

Agyonfászlitzák, de a szabadon hagyott tenyérnyi darabból is felismertem a tojásárus arcát. Vidoran faggattam, hogy biztosan megint drágán adta a portékáját, és valamelyik feldühödött plakáttépő felaprózta a csontjait. De nem: egy kamion elé lépett az utcasarkon. A jármű szabálytalanul közlekedett, a járdán hajtott végig. A tojásárus pedig meg volt győződve róla, hogy a közeledő valami az országúton halad. Amikor szürkén szitál valamilyen ismeretlen állagú csapadék, folyton összemosódnak a dolgok.

Baljós csend ülte meg a szobát. Vittem be a lázmérőket. És akkor minden kiderült.

Elnyavvantotta magát. Az oda nem illő hang kétszer olyan hangosan szólt a kiváló akusztikai körülmények között. Körbeforogtam a meglepetéstől, hogy honnan jött.

Tévés kapcsolat?

Az összecsavazott felemelte egyetlen kezét a futball-labdányi gipszgömbbel. Nem ököltre, hanem víztoronyra hasonlított.

Ezt hajtogatad egész éjszaka, találj ki valami újat.

Hangot tenni a hangra. Szinkronizálni akarták. Későn jött be az ablaktáblába a helikopter.

A saját hangom a westernfilmek párbajstílusában valahogy így hangzott:

Szóval, hova dugtátok azt a dögöt?

Erre a félszakállú éjjeliszekrényében újra elnyavvantotta magát. Nem lehetett tovább titkolni a bűnt: egyszerűen feljött vele a lépcsőn. Csak ő szokott lejárni az udvarba. Meg lehetett volna vele ijeszteni a szőke ápolónőt. Unalmából kikökkenteni. De mégsem riadt meg, csak szótlanul kiment. A macska pedig maradt, ízlett neki a sárgára sült fasírt. A szekrényben evett, közben dorombolt, be kellett csukni az ajtaját. Alkalmazkodott. Kidugta a fejét. Cirmos.

Mondtam, hogy előbb-utóbb muszáj... Mondtam, hogy hazaviszem. Mérlegették. Mondtam, hogy elég nagy és huzatos a ház, a szomszéd lakás lomos és üres, alul városi pincével, való a macskáknak, az egerek is sokan mostanában. Sose tartottam állatot. Miegyéb. Hadartam, mintha magamat akartam volna meggyőzni. Mert furcsálltam, ahogyan rejtegették. Jobb, hogy előttem nyávogta el magát, és nem a reggeli viziten, mert az égés lett volna, az állat számára pedig sürgős távozás. Semmi cickamickázás, amióta ilyen szépen folyik a segély.

Akkor belerakom egy nejlonzacskóba, és surranok vele...

Ára van, villant rám a félszakállú. Megállt a kezem a levegőben. A cirmos hol rám, hol pedig a félszakállúra tekintett zöld szemével.

Mert ahol én voltam, ott a macskának is ára volt, fejtette ki, és a szeme egészen sötétre feketedett.

Biztosan félreértettem valamit, meg is kérdeztem hangosan, hogy pénzért adná el?

Ára van.

A többiek már ütemesen röhögni kezdtek. Legyen, gondoltam, és elővettem a zsebemből egy ötvenest.

Nyújtottam.

Nyúlt felé.

De nem engedtem el. Ő sem.

Legyen játék.

Lassan, ahogyan a cipzár nyílik, szélesedett a repedés, szakadt sercenne a papír, az ötös a kezemben maradt, a nulla pedig az övében.

Pontosan ennyibe kerül a macska.

Zengett a kórterem a nevetéstől. Hazavitem.

Bejárta a bérelt lakást meg a mellette levőt, melyet nem lakott senki, bútorok álltak benne feltornyozva, mintha éppen vinni akarnák valahová, de ilyenmire nincs hely, lom és zúvadék, porból a függöny, a macska óvatosan kapaszkodott fel rá, de a harmadik lépés után alászállt egyik hosszúkás darabjával

együtt, lent elhevert a bordó bársonyon, foszlott rojtjával játszott. Mit eszik egy ilyen? Zöldülő szalámit. Ugrott utána, mint egy tigris. Beitta az éjszakát, mint a szivacs.

Másnap reggel megfésülködtek. A körmükre néztek. Sehol egy szétvetett papucs. A félszakállú az ágya fölé rajzszögezte az arcának mindkét felét megörökítő portrét, és idegesen hajtogatta, hogy furcsa szagot érez. Kurvannyát, ez beszart!

Az összecsavározott kezű megint odahívta a szóke ápolónót, de mikor az ágyához lépett, csak arról habogott, hogy hány ujja maradt meg összesen a két kezén a gipsz alatt, mert már nem hisz senkinek.

Mit körülményeskedsz, mondd neki, hogy üljön rá vagy legalább verje ki, kurjantotta oda a tojásárus.

A szóke ápolónő dühöngve viharzott ki a teremből. Az összecsavározott kezű mérgesen felugrott, és a tojásárushoz ment. Akkorát rúgott az ágyába, hogy annak meg kellett fektében kapaszkodnia, közben a kerekek gurulni kezdtek, és az ágy a nyitott ajtó felé tartott.

Rögtön itt lesznek, ti meg itt játszadotok, ordította az ápoló, és a helyére tolt az ágyat.

Látom őket innen, az ablakból, hoznak, hoznak, nyelt hozzá a félszakállú társa, aki azelőtt befelé szokott fordulni, most pedig fel-alá járkált az ablak előtt, mint egy ordas a ketrecében, és hangosan felmondta, amit látott és gondolt. Aki csak járható volt, ott tolongott, a tojásárus a mankójára támaszkodott.

A főnővér visszaparancsolta őket az ágyukba. A lépcső felől harmonikaszó hallatszott. Az osztályvezető főorvos meg a helyettese is katonásan álltak elébük. Az adományozó intézmény frissen tupírozott nagyasszonya ünnepi selyemben nyújtja át adományát az osztálynak. Az ápoltak méterekre távolabb lesték az aktust; két báláról lerítt, hogy mi lehet benne.

Legyen béke velünk és ellenségeinkkel! Végig ki kell tartani, ez a szentatya üzenete, ne felejtsetek el, mondta a nyakkendő.

Kifeszítette szárnyait a harmonikás, és belefogott egy műnépdalba. Ketten énekelni kezdtek. A raccsoló is belecifrázott a refrénbe. Az ápolónők bontogatni kezdték a csomagokat, és gyorsan megszervezték a szétosztást termenként, dobozos szörp, keksz, két pástétom, egy doboz háromszögsajt és három doboz cigaretta. A vendégek útba ejtették lassú sétával a kórtermet. Kiszállingózott utánuk mindenki a folyosóra. Végigcsúsztak a fekete műmárvány kockákon a harmonika hangjai: beljük zavarunk, villámlik az ég, előlünk menekül a gyáva népség, pogledaj dom svoj, andjele!

Megszólalt hozzá a betegek kórusa. Az ütem végigpattogott a folyosón, megmozgatta a csíkos pizsamákat, aztán a fehér köpenyeket is. A mankósok sem akartak kimaradni belőle. A félarcú is csatlakozott. Mellette dallamra járt egy összecsavározott kéz. Lassúbb volt ugyan a mozgás az ütemnél, mégis felidézte a táncot, amely végigkigyózott, megmozgatta a létező és hiányzó végtagokat, kioldódott belőlük a fantomfájdalom, párolgott a gyógyszerek hatása, csoszantak egymás után a papucskok; akik csak feküdtek, felülni próbáltak, fényesedtek a szemek; akik már járn tudtak, tánclépéseket tettek, mert az iz-

mok ismerték a dallamot és a feltámadást, képzeletben pedig a koreográfia is megjelent, a tekintetek messze jártak, szétrobbantva a folyosó burkát, és a frissen támadt léken bekéklett az ég.

Kihűlt a tányérokra a fasírt, senki nem gondolt az ebédre, inkább rágyújtottak. Kődnek tűnt a füst, amely álcáz, el lehet bújni benne; zsebembe süllyesztettem két fasírtot, és hátráltam a lépcső felé. Úgysem akadt munka már aznapra.

Előttem a járdán egy nagy barna bogár mászott, a hátára írták a nevét. Fél arc lefeggett a falról letéve.

Elővettem a zsebemből a fasírtot, és egy újságlapon tálaltam a macskának. Teleengedtem vízzel a kádat. Hol sárgább, hol zöldesebb sugárban ömlött, majd vékonyabbra fogta a csobogást. Nyitva hagytam az ajtót.

El lehetett látni az előszobáig. A kádból láttam az órát, sok időt engedélyeztem magamnak. Soha nem gondoltam volna, hogy ilyen gőzös levegőben is megél a pók. Besétált az ajtón dorombolva a macska, tekergőzött fényes szőrével, mint egy kígyó. A hasa felé vékonyodó sávokkal még a mintázata is hasonlított. Figyeltem, ahogy mellső lábaival felágaskodott a vécékagylóra. Egyikkel megtámaszkodott a peremén, a másikat pedig lenyújtotta hirtelen, mintha halat fogott volna a porcelánmederben. Ügyesen kiemelt belőle egy darab szart, amit a lefolyó otffelejtett. A fasírtszerű amorf darab a padlócsempére pottyant. Lilásbarnán várta a fejleményeket.

Gyorsan megtörülköztem, rövid keresgélés után találtam egy kartondobozt. Az állattartás mégsem az én területem. A lépcsőházból folyton kilopják az égőt. De nem: a rézdrót kellett valakinek. A bank előtt már álltak néhányan. A reggeli nyitásra vártak. Kenyérillat ereszkedett lefelé az egyik kitárt ablakból. Háttal álltam az éjszakának, elkerültem a sarki lámpát. Este féltem cipelni valami dobozt az utcán, azt hiszik, hogy szeretetsomagot viszek, élelmet, és leütnek. De folyton ok nélkül aggódom. Hold volt és csillagok.

A kórház előtt álltam, ahol már mindenki jóllakottan aludta csendes álmát. Léptek közeledtek felém. Csak a körvonalait láttam az ellenfényben, de abból is felismertem a portást, aki érdeklődve méregetett, miért tértem vissza egy dobozzal éjnek évadján.

És akkor, abban a pillanatban megmozdult a dobozban.

A kórház macskája, mondtam neki tényszerűen. Elkóborolt, és visszahoztam.

Kibogoztam a csomót, feltártam a doboz tartalmát. Kiugrott belőle, és az udvar felé vette az irányt. Mégsem tűnt el hirtelen a sötétben, ahogyan vártam volna. Körbedorombolta a kukát. Cigarettaival kínált a portás, kapott ő is a segélycsomagból. Kuckójának ajtaja tárva. Nem feledkeztek meg a személyzetről sem, bizony. Ital az asztalon. Üljek csak le. Elővesz egy poharat, mutatja a fény felé emelve, hogy tiszta, és élém teszi.